

vergadering **C158**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en
Dierenwelzijn

van 28 februari 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gezondheidskwesties in de hondenfokkerij – 1093 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de beelden van konijnenleed gemaakt door dierenrechtenorganisatie Animal Rights en de aanpak van misbruiken in kwekerijen met een parksysteem – 789 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wantoestanden in een konijnenhouderij in Hoogstraten – 1012 (2023-2024)	7
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het transport van dieren in de landbouwsector – 970 (2023-2024)	13

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gezondheidskwesties in de hondenfokkerij
– 1093 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, de aanleiding voor mijn vraag is zeer eenvoudig. Eind vorig jaar werd het nieuwe Fokkerijbesluit goedgekeurd. Ook de Codex Dierenwelzijn werd toen heuglijk aangekondigd. Binnenkort hebben we daar een debat over. Het was dan ook uitkijken naar de maatregelen om het doorgedreven fokken, met dierengezondheidsproblemen tot gevolg, en breder de broodfok, te beperken. Vorige week konden we in de krant meer lezen over de DNA-pas, die een soort garantiebewijs moet worden voor honden met een stamboom.

Wij hebben dat in een hoorzitting al besproken met een aantal experts en aanwezigen. De problemen bij het doorgedreven fokken van rashonden zijn hier al een paar keer aan bod gekomen. Bij een aantal hondenrassen treden er gezondheidsklachten op doordat men te ver is gegaan in het doorfokken op esthetische kenmerken en in het werken met een te kleine genetische poule. We zien heupproblemen bij schepers, ademhalingsproblemen bij mopshonden, enzovoort.

Het nieuwe stamboomcertificaat, dat niet enkel gegevens over de afstammelingen bijhoudt maar nu ook een soort kwaliteitscheck zou inhouden, zou deze problemen moeten verhelpen. Het stamboomcertificaat wordt gegeven als er wordt gefokt volgens een fokprogramma. Dat wordt opgemaakt door een erkende stamboekvereniging en goedgekeurd door de dienst Dierenwelzijn. Hiermee zijn het de stamboekverenigingen die in eerste instantie kunnen bepalen hoe streng, of minder streng, ze zijn in het geven van een fokadvies binnen een bepaald ras of variëteit. Verschil in normen en strengheid tussen de stamboekverenigingen is hierbij niet echt uitgesloten.

Het advies dat wordt gegeven door een stamboekvereniging, is dan ook slechts een advies en dus niet bindend. Als fokker kun je dus perfect nog fokken met honden waarbij we eigenlijk nu al weten dat ze gezondheidsproblemen gaan ontwikkelen. Deze honden zullen wel geen stamboomcertificaat krijgen, maar de vraag werpt zich op of dit wel voldoende ontmoedigend werkt.

Ook biedt het stamboomcertificaat geen antwoord op de vele puppy's die uit het buitenland worden geïmporteerd.

Minister, het is onmiskenbaar een stap in de goede richting. Maar het stamboomcertificaat heeft onzes inziens als aanmoediging onvoldoende kracht om de problemen op het vlak van gezondheidsimpact die er vandaag zijn met doorgefokte rashonden aan te pakken.

Hoe gaat u waarborgen dat er geen te grote verschillen ontstaan tussen de adviezen van de verschillende erkende stamboekverenigingen?

Bent u ervan overtuigd dat mensen die op zoek zijn naar bepaalde esthetische kenmerken bij een rashond, zoals lage heupen bij een scheper, hiervan gaan afzien als ze geen stamboomcertificaat zouden krijgen?

Wat gaat u doen aan de import van puppy's uit het buitenland die wel nog gekweekt worden naar bepaalde esthetische kenmerken, met gezondheidsklachten als gevolg?

Welke rol speelt in dit nieuwe Fokkerijbesluit het onderzoek aan de UGent en de KU Leuven naar rasvoorschriften?

Hoeveel van de bestaande stamboekverenigingen hebben al een erkenning aangevraagd? Zijn de bestaande verenigingen bereid om samen te werken en om hun criteria te stroomlijnen?

De kwaliteitscheck die u inbouwt in het nieuwe Fokkerijbesluit heeft enkel impact op honden met een stamboom. Wat gaat u doen om het fokken met honden zonder stamboom aan te pakken en ervoor te zorgen dat er daar geen fok gebeurt waarbij de dieren genetische gezondheidsklachten ontwikkelen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik deel natuurlijk uw bezorgdheid over dieren die via nefaste fokpraktijken opgezadeld worden met soms vreselijke erfelijke aandoeningen. Dat heb ik in het verleden ook al trachten aan te tonen, door bijvoorbeeld de introductie van onze zwarte lijst, die we gebruikt hebben om met name het fokken van Schotse vouwoorkatten te verbieden. En dan zijn er inderdaad nog ons Fokkerijbesluit en andere initiatieven over dit thema.

Specifiek met betrekking tot het Fokkerijbesluit wil ik meteen een klein misverstandje rechtzetten: het werkingsgebied van ons Fokkerijbesluit is niet beperkt tot de momenteel erkende stamboekverenigingen. We gaan ruimer: we hebben de mogelijkheid voorzien dat ook fokkers die vandaag zonder stamboom fokken, ook particulieren, kunnen toetreden wanneer ze zich aan de regels onderwerpen en zodoende erfelijke aandoeningen zoveel mogelijk vermijden en de genetische diversiteit vrijwaren. Dit is een belangrijk element van dit Fokkerijbesluit. Vandaag garanderen stambomen overigens enkel de afkomst. Sommige mensen denken dat een stamboom kwaliteitsgaranties of gezondheidsgaranties biedt voor het betrokken dier. Dat is niet zo, maar daar willen we wel naartoe. We willen wel degelijk naar een kwaliteitslabel.

Met ons Fokkerijbesluit willen we van een stamboom een kwaliteitslabel maken, met de garantie dat de hond of de kat gefokt is volgens een fokprogramma waartoe het ras of de variëteit behoort, en zo een minimale kans heeft op erfelijke aandoeningen. Daarbij wordt ook de transparantie naar de koper, de toekomstige eigenaar, vergroot.

Momenteel zijn er inderdaad nog geen aanvragen tot erkenning vanwege stamboekverenigingen, om de eenvoudige reden dat dit procedureel nog niet mogelijk is. We moeten nog altijd onze procedurele besluitvormingsmallemolen doorlopen. Dat wil zeggen dat het besluit van de Vlaamse Regering nog niet definitief is goedgekeurd. Er is wel al een principiële goedkeuring. U weet dat dit dan nog voor advies naar de Raad van State moet, waarna een definitieve goedkeuring moet volgen. Het is wel zo dat de samenwerking tussen de verschillende stamboekverenigingen nodig zal zijn, omdat de stamboeken elkaars dieren moeten erkennen en ook elkaars dieren moeten toelaten op wedstrijden en keuringen.

De Vlaamse overheid zal erop toezien dat er geen noemenswaardige verschillen zijn tussen de stamboeken. Een erkende stamboekvereniging moet haar fokprogramma voorleggen aan onze dienst Dierenwelzijn, die dit, eventueel na het inwinnen van wetenschappelijk advies, al dan niet goedkeurt.

Het onderzoek van de KU Leuven en de UGent, onder de titel 'Breeding Healthy Pets' is de hoeksteen van heel ons nieuwe beleid ter zake. Dat is het wetenschappelijke kader en een stevige wetenschappelijke basis voor ons beleid. In een eerste fase van het project werd voor elk katten- en hondenras een inventaris gemaakt van de voorschriften die in de rasstandaarden staan en die een negatieve invloed kunnen

hebben op de gezondheid en het welzijn van de desbetreffende honden en katten. Dat is in kaart gebracht. Daarna werden ook de testen vastgesteld en opgelijst die de aan- of afwezigheid van zulke erfelijke aandoeningen moeten aantonen.

Deze informatie is natuurlijk cruciaal voor de opstelling van fokprogramma's. Op basis hiervan kan de overheid de fokprogramma's voor bepaalde rassen aanpassen of bijsturen.

Het is, voor alle duidelijkheid, in eerste instantie een vrijwillig systeem. Je treedt toe of je treedt niet toe. Maar we zien wel een goede reactie op het veld. We zien dat de bestaande verenigingen heel wat belangstelling tonen om in te stappen, stamboekverenigingen van zowel honden als van katten. Men is er effectief van overtuigd dat we hier een kwaliteitslabel tot stand kunnen brengen en dat men dus maar beter kan meewerken. Dit kwaliteitslabel is meer dan de stambomen zoals we die vandaag kennen en die, zoals gezegd, niet meer zijn dan een bewijs van afstamming, dat geen garanties biedt over de gezondheid van het dier. Ook de fokkers hebben belang bij dit systeem, zeker omdat het grote publiek steeds bewuster en gevoeliger is geworden voor deze problematiek.

Daar zullen we natuurlijk nog een sensibilisering aan toevoegen richting de consumenten. We zullen dus niet alleen inwerken op de aanbodverstrekkers, maar ook op de vraag, dus op de consumenten zelf. We zullen hun diets maken wat het belang van een en ander is. We gaan sensibiliseren. Dat zal zowel door de overheid als door alle betrokken partijen gebeuren, fokkers, maar ook de dierenwelzijnsverenigingen, om kopers te leiden naar katten of honden mét stamboom. Dat zal dus niet meer zijn zoals vroeger. Je hebt dan niet alleen de afstamming, je weet dan ook dat het beter is voor de gezondheid van het dier. Het stamboomgegeven krijgt dus een volledig andere invulling. De koper zal meer dan ooit geïnformeerd worden over het feit dat bepaalde esthetische kenmerken niet opwegen tegen de gezondheidsproblemen die ermee gepaard gaan. Die informatiecampagnes bereiken dan ook de kopers die anders voor een pup of kitten uit het buitenland zouden kiezen. Het spreekt nogal vanzelf dat, spijtig genoeg, onze regels niet kunnen worden afdwongen in het buitenland. Ik zou het graag anders willen, maar er staan wetten en praktische bezwaren in de weg.

Overigens grijp ik wel het Europese voorzitterschap aan om deze problematiek internationaal aan te kaarten. Ik verwijs graag naar het voorstel van Europese regels dat momenteel onder ons voorzitterschap besproken wordt en dat ook aandacht besteedt aan erfelijke aandoeningen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, dank u voor uw antwoorden. U zegt dat het onderzoek 'Breeding Healthy Pets' de basis vormt en dat er op de resultaten daarvan een goede respons is gekomen op het veld. U hebt ook geantwoord dat het Fokkerijbesluit zich in zijn werkingsgebied niet enkel tot erkende verenigingen richt, maar dat ook particulieren en anderen kunnen toetreden. Op zich is dat natuurlijk een goede zaak. De vraag is in hoeverre ze zullen willen toetreden als ze graag op hypes en uiterlijkheden inspelen en dus op winst, en niet zozeer met dierenwelzijn inzitten.

Het is goed dat u zegt dat u naar een kwaliteitslabel wilt. Toen ik mijn vraag indiende, had in de hoorzitting het debat met onder andere iemand van de KU Leuven nog niet plaatsgevonden. Zij heeft hier in de commissie op de vraag over het verbieden van rassen of het verbieden van kenmerken aangegeven dat een ras verbieden weinig zin heeft omdat men dan rassen met elkaar gaat kruisen. Zij heeft schriftelijk geantwoord dat ze tevreden is met het Fokkerijbesluit en dat ze niet begrijpt dat het niet voor alle kwekers wordt verplicht. Dat zegt zij heel expliciet. Zij vindt het belangrijk om stamboeken te openen, dat wil zeggen rassen met el-

kaar te kruisen: "Eerder dan honden uit te sluiten van fokkerij op basis van ras, is het eenvoudiger om honden uit te sluiten op basis van lichamelijke kenmerken en gedragskenmerken die een nefaste welzijnsimplicatie hebben." Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Maar de vraag is – en zij vertrekt natuurlijk ook van het onderzoek 'Breeding Healthy Pets' – waarom de duidelijke aanbevelingen die zij hebben gedaan, niet worden doorgetrokken. Dat is een contradictie tussen de doelstellingen, die u hier onderstreept, en het effectieve beleid. Zij geeft aan dat het afstammingsbewijs echt belangrijk is. Dat is iets anders dan een stamboom. Op dit ogenblik wordt door het beleid en in het Fokkerijbesluit het belang van het afstammingsbewijs erkend, maar het wordt niet toegepast, het wordt niet verplicht. Dat vindt zij raar. Ik zou graag uw reactie daarop krijgen, minister. Het is natuurlijk wel belangrijk. Als je voor bepaalde rassen geen afstammingsbewijs hebt, zoals in Nederland, waar het na screening en bepaalde gezondheidstesten en testen over uiterlijke kenmerken wordt verkregen, is het toch wel een vraag hoe het komt dat wat u zegt, dat dit "een hoeksteen" is, volgens een onderzoekster niet in het beleid wordt doorgetrokken.

De heer De Cooman van Ani-zoo heeft in de hoorzitting erop gewezen dat het Kenelbesluit zegt dat het verboden is om honden met genetische afwijkingen te fokken. Daarop zegt mevrouw Delanouije dat het vreemd is dat er momenteel honden kunnen worden gekweekt zonder dat de ouderdieren een screening ondergaan.

Mijn vraag is heel specifiek of u op die twee elementen een antwoord kunt geven. Waarom bestaat er een tegenstelling tussen enerzijds wat er in het originele Kenelbesluit staat en het feit dat er toch nog honden kunnen worden gekweekt zonder dat de ouderdieren een screening ondergaan, en anderzijds de reactie van mevrouw Delanouije dat de aanbeveling van 'Breeding Healthy Pets' niet worden doorgetrokken in het beleid, dat er geen verplichting is maar wel een vrijblijvendheid, en dat dat een probleem is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U overvalt mij wat met de bijkomende vragen. Ik wil naar godsvrucht en vermogen repliceren.

Enerzijds, waarom is het niet verplicht? Ik denk dat dat in de verdere toekomst wel het geval zal zijn. Maar we starten met een open systeem waarin eenieder kan instappen en waar we snel het kaf van het koren zullen kunnen scheiden. Een verplichting ligt wel in het verschiet. Ik zou daar niet onmiddellijk mee starten. Dan vertrek je echt vanuit een negatieve insteek en een dwingend gegeven, terwijl we nu de facto de mogelijkheid bieden om in te stappen in een kwaliteitssysteem.

Wat was uw tweede vraag?

Meyrem Almaci (Groen): 'Breeding Healthy Pets' vormt, zoals u in uw antwoord hebt gezegd, de basis van de aanpak van de gezondheidsproblemen door het fokken. Daarvan zegt mevrouw Delanoeije dat ze het heel vreemd vindt dat de aanbevelingen niet worden doorgetrokken in het beleid. Er zijn zeer sterke aanbevelingen, maar het beleid ...

Minister Ben Weyts: Ik weet niet over welke concrete aanbevelingen het gaat.

Meyrem Almaci (Groen): Het gaat specifiek over het doorfokken, met negatieve gezondheidseffecten als gevolg.

Minister Ben Weyts: Maar dat brengen we toch in de praktijk? Dat pakken we net aan. Wij komen tegemoet aan die aanbeveling. Dat is net een van de hoekstenen van de hele nieuwe regelgeving. Dan kun je inderdaad discussiëren of je dat onmiddellijk moet verplichten. Er wordt verwezen naar Nederland. Ik denk dat dat

daar nog niet het geval is. In Nederland is het stamboomcertificaat niet verplicht voor alle rassen. Daar is het niet bij wet vastgelegd. Ik zeg in alle openheid dat het wel mijn bedoeling is om daarnaar te schakelen. We starten op grond van vrijwilligheid. Dat is iets gemakkelijker om de stamboekverenigingen en andere actoren mee te krijgen. Maar zodra het volledig op punt staat, zullen we wel kunnen schakelen naar een verplichting.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, het zou goed zijn mocht het departement de reacties bekijken die in de hoorzitting werden gegeven over het doorfokken op uiterlijkheden, met als gevolg negatieve gezondheidseffecten. U zegt dat u niet direct wilt beginnen met verbieden. Maar de heer De Cooman van Ani-zoo heeft zelf gezegd dat het al verboden is. In 2019 is het Kennelbesluit goedgekeurd, waarin het al verboden is. Gezien de hypes die er komen ...

U zult ook wel hebben gezien dat een organisatie als het Blauwe Kruis, dat expliciet strengere regels en zelfs een verbod op fokken heeft gevraagd voor bepaalde rassen, naar aanleiding van broodfok maar ook van uiterlijkheden, vindt dat die schakeling naar een performanter systeem mag gebeuren, zeker als het onderzoek, dat u zelf de basis noemt, daar al de bouwstenen voor aanreikt en als de onderzoekers zelf de discrepantie vaststellen tussen wat we allemaal belangrijk vinden en de maatregelen zoals ze genomen worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de beelden van konijnenleed gemaakt door dierenrechtenorganisatie Animal Rights en de aanpak van misbruiken in kwekerijen met een parksysteem – 789 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wantoestanden in een konijnenhouderij in Hoogstraten – 1012 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, minister, het is inderdaad weer een dierenrechtenorganisatie die opkomt voor het welzijn van dieren, die op basis van beelden die gepubliceerd zijn, dierenmisbruik in de veesector aanklaagt. Ik weet dat dat soort beelden een vrij controversieel onderwerp zijn, maar goed, ze zijn er nu eenmaal.

Deze keer was het Animal Rights dat beelden schoot in een konijnenkwekerij met een zogeheten 'parksysteem', waarin gewonde en dode dieren te zien zijn. De beelden bevestigen nogmaals in welke erbarmelijke omstandigheden konijnen in Vlaanderen gekweekt worden. De dieren zitten in de donkerte, in veel te kleine kooien, waardoor ze geen natuurlijk gedrag kunnen vertonen. Er zouden ook onregelmatigheden te zien zijn met betrekking tot de kooien waar konijnen normaal in gehouden worden.

Het is goed dat deze Vlaamse Regering, en vooral u in het bijzonder, minister, dierenwelzijn hoog in het vaandel draagt. Maar er zijn nu eenmaal regels met betrekking tot de huisvesting van konijnen voor de vleesproductie. Zij moeten in principe in een zogeheten 'verrijkt parksysteem' zitten.

Vandaar de vragen voor u, minister.

Bevestigt u dat wat in die beelden te zien is, effectief correct kan zijn? Bent u zich bewust van deze welzijnsproblematiek bij parkkonijnen?

Worden er regelmatig controles uitgevoerd bij konijnenkwekers? Ik heb daarbij ook een aantal cijfers gevraagd, die uiteraard perfect in het antwoord geformuleerd kunnen worden. Dat is geen kwestie dat dat mondeling toegelicht moet worden.

Worden er inbreuken vastgesteld bij die controles met betrekking tot de parksystemen? Ook daar graag wat cijfers.

Hoe zult u de welzijnsproblemen bij de konijnenkwekers verder aanpakken?

Zullen de controles en/of het aantal acties opgedreven worden?

Zullen er nieuwe, bijkomende acties gebeuren?

Bij voorbaat dank voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik heb een gelijkaardige vraag. De dierenrechtenorganisatie Ongehoord heeft recent gecommuniceerd over wantoestanden in de stallen van een konijnenhouderij. Via verborgen camera's kon men filmen hoe de konijnen onder andere bij hun oren werden opgetild, wat eigenlijk verboden is, en hoe er erg wild met de dieren werd gegooid. Het beschrijven van de toestand waarin die konijnen leven, zoals collega Vandenhove heeft gedaan, toont aan dat iedereen direct aanvoelt dat dit weinig diervriendelijk is, 'to say the least'.

Opmerkelijk is het feit dat de houderij in kwestie eerder bekend is als een positief voorbeeld op het vlak van dierenwelzijn, want eerder al figureerden ze in campagnes van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Ze beschikken er sinds 2016 over parksystemen.

Ongehoord brengt de beelden naar buiten net voor de start van de Week van het Konijn, dat het eten van konijnen meer in de kijker wil zetten. Dieren op de beelden zijn ofwel gewond ofwel reeds gestorven. Expert konijnenziekten Katleen Hermans stelt in de media dat het vroegtijdig overlijden van één deel van de konijnen niet ongewoon is. Uit cijfers van uw kabinet blijkt dat het vroegtijdig overlijden tot ruim 20 procent van de konijnen kan betekenen. Dat is toch veel: een op de vijf.

Uw woordvoerder gaf in de pers al aan dat het vastgelegde gedrag op de beelden alarmerend is en dat de Vlaamse inspectiedienst Dierenwelzijn bij het bedrijf in kwestie een controle zal uitvoeren.

Hoe beoordeelt u allereerst, als minister, het contrast tussen het imago van het bedrijf en de beelden? Welke conclusies trekt u uit deze case? Er kan veel reclame gemaakt worden en gezegd worden dat zij een schitterend voorbeeld zijn, maar als achteraf dan blijkt dat het tegendeel waar is, zitten we wel met een probleem.

Volgens de media zouden er recent geen controles zijn uitgevoerd bij Konzo. Klopt dat? Klopt wat in de media stond? Of werden er wel controles uitgevoerd? Wanneer werd het bedrijf voor het laatst gecontroleerd?

Wat is de frequentie van de controles door de Vlaamse inspectiedienst Dierenwelzijn voor dit soort bedrijven? Want het heeft natuurlijk geen zin om ons blind te staren op één case. We moeten kijken naar de totaliteit van de konijnenkwekerijen

Bent u van plan om meer controles te doen of andere stappen te ondernemen om dit soort wantoestanden tegen te gaan, en zo ja, welke?

Kloppen de cijfers van vroegtijdig overlijden in de konijnenkweek? Wat vindt u van het aantal vroegtijdige overlijdens? Vindt u dat een hoog cijfer? Is dat een normaal cijfer? Welke plannen zijn er om deze cijfers te drukken? Want elk konijn dat op voorhand sterft, is qua dierenleed een probleem, en natuurlijk ook economisch voor die bedrijven. Daar kunnen we samen een oplossing voor vinden, want dat kan niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb eerlijk gezegd ook moeten slikken bij het bekijken van die beelden. De handelswijze van de persoon in kwestie die de konijnen in kratten laadt – gooit, eigenlijk – voor transport is verwerpelijk en getuigt van een totaal gebrek aan respect voor de dieren in kwestie.

Ik ga misschien even zijdelings in op de vraag met betrekking tot het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Ik ben niet de voogdijminister van VLAM. Ik ben ook niet betrokken bij de opzet van hun campagnes, maar hoe dan ook: als dit bedrijf een uithangbord was voor de sector, dan is dat blijkbaar toch wel een zeer ongelukkige keuze.

U moet weten: de konijnensector is in Vlaanderen slechts een zeer kleine sector binnen de totale veehouderij. Het gaat slechts over een vijftiental professionele bedrijven, waarbij het aantal nog terugloopt. Dat betekent ook dat er voor de sector geen hoge controlecijfers voorgelegd kunnen worden. Tussen 2019 en 2023 werd er door de dierenwelzijnsinspectie één professionele konijnenhouderij geïnspecteerd. Er werden toen enkele niet-conformiteiten vastgesteld, maar het aantal bemerkingen dat ter zake werd gemaakt was beperkt.

Dat heeft ook te maken met het gegeven dat we, wat de veehouderij betreft, ook een overeenkomst hebben met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), waarbij het FAVV ook in onze opdracht – en wij betalen daar ook voor – niet alleen de klassieke veterinaire volksgezondheidsaspecten controleert, maar ook toeziet op dierenwelzijn. Alleen blijkt men dat niet te doen als het gaat over de konijnenhouderij. Voor alle andere sectoren van de veehouderij doet men dat wel, maar niet voor de konijnenhouderij. Dat heeft te maken met het feit dat het FAVV blijkbaar nog voor de regionalisering dat ook niet deed, en dat men daar aan die praktijk gewoon is blijven vasthouden. Men zei dat men dat voor 2014, dus voor de regionalisering richting Vlaanderen, niet deed, dus dat men daar na 2014 ook niet mee zou beginnen. Daarom hebben we ook de sector zelf en de konijnenkwekerijen of -houderijen opgenomen in ons controleplan van de dienst Dierenwelzijn. Dat nog los van de overwegingen rond corona – dat heeft natuurlijk ook een rol gespeeld in de betrokken jaren, in de periode die ik aanschouw. Dat is evident, aangezien men toen in sommige gevallen eenvoudigweg geen toegang had tot de bedrijven in kwestie.

Maar we zullen de mistoestanden natuurlijk niet uit de wereld kunnen helpen met alleen controles. We hebben daarvoor ook de medewerking van de sector nodig. We zitten nu aan tafel met de twee belangrijke spelers op dat vlak, namelijk Boerenbond enerzijds, en anderzijds de Landsbond Pluimvee, om te bekijken hoe we niet alleen naar de infrastructurele vereisten kunnen kijken, maar ook naar de bedrijfscultuur. Wat het meest manifest is: je kunt nog zo streng zijn op de vereisten rond oppervlakte en de houderij zelf, maar wanneer bepaalde personen in hun eigen omgang met die dieren, zoals aangetoond, volledig in strijd handelen met het dierenwelzijn, dan is er cultureel wel iets grondig fout. Dat zijn vooral de mistoestanden die we moeten verhelpen.

Ik maak nog even een zijsprongetje wat betreft de vragen naar het sterftecijfer. De vroegtijdige sterfte is 20 procent. Ik weet dat dat voor ons, dierenliefhebbers, moeilijk te vatten valt, maar in de natuur is dat 75 procent. Dat moet je enigszins contextualiseren. En je moet ook weten, als het gaat over konijnen die geslacht worden, dat je daar met een beperkte leeftijd zit. Ik denk dat dat zo rond de twaalf weken zal zijn. Dat als enige betrekkelijke nuance wanneer er gewag wordt gemaakt van dode dieren bij een rondgang in de stal. Dat is niet per definitie altijd de veruiterlijking van veronachtzaming of verwaarlozing van dieren.

Op het vlak van huisvesting is Vlaanderen, zoals gezegd, een voorloper in Europa, door het verplichten van groepshuisvesting in parken, met de verplichte aanwezigheid van verrijkend materiaal, van knaagmateriaal, van tunnels. Daarnaast zijn er comfortzones en verhoogde platformen aanwezig voor de konijnen. Dat kunnen wij ook inspecteren. Dat is vrij eenvoudig vast te stellen: is dat aanwezig of niet? Maar opnieuw: de omgang en de cultuur zijn iets moeilijker om te inspecteren.

De huidige regelgeving vormt trouwens een omzetting van een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, die we dan in een besluit hebben gegoten van 19 december 2020 betreffende het welzijn van konijnen in fokkerijen. Dat hebben we dan toegepast en uitgerold. De Vlaamse regels gaan nu heel waarschijnlijk als een blauwdruk dienen voor Europese regelgeving. De Europese Commissie heeft onze regelgeving opgevraagd, en naar verwachting zal men dat ook gebruiken om te proberen om Europese normen tot stand te brengen inzake het welzijn van vleeskonijnen. De Europese Commissie komt ook naar Vlaanderen op studiebezoek.

Jammer genoeg kan geen enkele rechtsregel garant staan voor een correcte attitude van de houders en verzorgers van dieren. Daar gaat het ook vooral over, denk ik, in mijn dialoog met de sector. In welke mate kunnen we daaraan tegemoetkomen? Ik denk dat de sector zelf daar alle baat bij heeft, met betrekking tot de waardering, de appreciatie vanuit de consumenten ten aanzien van die bedrijven.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik heb een paar korte reacties.

Eén: ik ben natuurlijk blij – en u hebt de beelden gezien – dat u dat ook veroordeelt. Ik denk dat dat de aanzet moet zijn – ook al is het een kleine sector – om de controles op te drijven, om ook in het contact met het FAVV aan te dringen om een gedeelte van de middelen daarvoor te voorzien.

Twee: ik denk dat dit geval nog eens aantoont dat we binnen Dierenwelzijn niet alleen aandacht moeten hebben voor de zaken waar de burger echt van wakker ligt. Dat gaat dan over honden en katten en paarden. Maar we moeten ook aandacht hebben voor niet de minder belangrijke, maar de kleinere sectoren, want daar gebeuren dingen die effectief niet kunnen, misschien nog veel meer dan bij de populaire dieren.

Drie: ik wil nog even de rol van de landbouwsector in dit geval benadrukken. Ik kan de vragen van de landbouwsector die er nu komen voor minder administratie begrijpen, maar ik denk wel dat we dan het aantal controles moeten opdrijven. Want voor alle duidelijkheid: de meerderheid wil het allemaal goed doen, maar er zijn nu eenmaal cowboys, en die moeten er op een of andere manier uit. Dat zullen we niet doen door minder administratie. Dat zullen we enkel en alleen doen door betere controles en effectief optreden.

Ik vertrouw u op uw woord dat u deze sector mee zult nemen in uw verder beleid, zowel op Vlaams niveau als ook op Europees vlak.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik moet zeggen dat ik wel even moest slikken toen ik hoorde dat zij tot nu toe niet structureel meegenomen werden in de controles. Dat is inderdaad een manco dat u terecht rechtzet. Als dat al sinds 2014 niet gebeurt, pfoe ... En dat die dan een label 'dier-vriendelijk' krijgen, dat is wel straf.

Als het gaat over deze case, dit bedrijf: daar zitten twintigduizend vleeskonijnen in één bedrijf. U zegt dat er een vijftiental bedrijven zijn. Maak zelf de rekening over hoeveel dieren dat dan gaat. Dat daar regelmatig controles komen, en dat er met de sector rond de tafel wordt gezeten, is dan volgens mij extreem belangrijk.

U hebt het over bedrijfscultuur, en u zegt dat de systemen op zich wel redelijk op punt staan, maar daar is, merk ik, ook wat debat. Ook in de berekening van het parksysteem – en daar wil ik toch graag nog een bijkomende vraag over stellen – hebben de konijnen individueel amper anderhalf A4'tje ruimte. Zo wordt dat berekend. Dat zijn dus twintigduizend konijnen maal anderhalve A4. Dat is de ruimte die ze hebben. Vanuit dierenwelzijnsoogpunt en vanuit het debat dat maatschappelijk gevoerd wordt, denk ik dat de publieke opinie bezwaarlijk zal zeggen dat dat een riant omgeving is. Ik zou de vraag willen stellen: naast het beter controleren van de bedrijfscultuur, en naast het samen met de sector rond de tafel zitten over hoe we dit soort wantoestanden beter kunnen voorkomen, moeten we toch ook het debat aangaan over die ruimte, en over de omstandigheden waarin die dieren zelf zitten.

Diervriendelijker konijnenvlees is een 'broodje aap' genoemd in de krant, naar aanleiding van dit artikel, en ook de expert, mevrouw Van Damme van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), heeft specifiek over die ruimte, en ook over het overlijden van jonge konijnen in de konijnenkweek, aangegeven dat er een probleem is. U hebt terecht gezegd dat het in de natuur tot 75 procent kan gaan. Dat is wel een verschil met de 20 procent hier, maar dat komt voornamelijk door predatoren, die bezwaarlijk aanwezig zijn in parksystemen in konijnenkwekerijen. (*Licht*)

Natuurlijk zijn er altijd ziektes et cetera, maar als jachtpredatoren de hoofdoorzaak zijn ... Zelfs landbouwvoertuigen worden in dat verband genoemd, omdat die konijnen vaak net onder de grond zitten, of niet zichtbaar onder een laagje gras liggen. Dan denk ik dat dat debat ook nog op tafel mag, gezien de hoge frequentie van de worpen.

Minister: ik ben het eens om de bedrijfscultuur aan te pakken. Bedankt om dat te doen. Maar zal er ook gekeken worden naar de huisvestingssystemen en de omstandigheden waarin die dieren leven? Of zegt u dat u dat debat niet wilt openen?

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik was ook verrast toen u zei dat er door het FAVV geen controles op dierenwelzijn werden uitgeoefend na 2014, ook al had u dat wel gevraagd. Ik ben blij dat u dat nu rechtzet. Maar dat toont nog eens aan dat we een structureel probleem hebben met de controle en de handhaving binnen Dierenwelzijn. Mijn vraag is: bent u zich daarvan bewust, en zult u extra initiatieven nemen om meer in te zetten op controle en handhaving?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal nog enkele elementen aanhalen. Met betrekking tot de vroegtijdige sterfte is het belangrijk om nog eens mee te geven hoe gevoelig konijnen wel zijn. Dat is vooral de grote oorzaak. Bij uitstek is met zulke dieren gooien ongelooflijk nefast, voor hun welzijn tout court, maar evenzeer voor hun gezondheid.

Twee: het is voor alle duidelijkheid niet zo dat er absoluut niet vanuit onze diensten gecontroleerd werd. Dat was zeker niet zo. Ik heb wel de opdracht gegeven, verleden jaar al, om ze systematisch in het controleplan op te nemen, om de kloof of het vacuüm dat het FAVV door zijn praktijk heeft gecreëerd, namelijk door wel de hele veehouderij te controleren, maar heel specifiek niet de konijnensector, te kunnen invullen.

Ons overleg is gepland. Ik heb wel reactie gekregen van de Landsbond Pluimvee, maar nog niet van Boerenbond. Ik hoop dat ook daar snel gereageerd wordt, maar dat verwacht ik wel.

Wat de parksystemen betreft: daar hebben we voor alle duidelijkheid wel het voortouw genomen, maar je weet dat er bij de invoering van nieuwe normen inzake huisvesting en infrastructuur altijd een overgangstermijn is. Dat gaat niet van vandaag op morgen. Heel de sector moet zich daaraan aanpassen. Om die sector mee te krijgen, moeten we ervoor zorgen dat daar een realistisch tijdspad wordt geboden. Dat was in dezen niet anders.

De nieuwe normen, specifiek voor de huisvesting van voedsters, wachtvoedsters en mannelijke fokkonijnen, treden in werking voor bedrijven waarvan de instellingen voor de eerste keer in gebruik werden genomen voor de inwerkingtreding van het besluit – dat zijn dus specifiek de bestaande bedrijven – op 1 januari van volgend jaar. Voor de nieuwe bedrijven – dus die die starten, maar dat zijn er eigenlijk geen, moeten we erkennen – was de termijn 1 april 2021. Dat was trouwens ook conform het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Ik denk dat we daar ook de termijnen hebben gevolgd die werden gesuggereerd.

Concreet werd dan wel de oppervlakte voor de voedsters significant verhoogd. Je kunt dat inderdaad altijd relatief noemen, maar het zijn wel de grootste oppervlakten van Europa, waaromtrent de sector eigenlijk al heel kritisch stond. Men zegt dan dat dat eigenlijk concurrentievervalsing is te onzen nadele, omdat wij onderworpen zijn aan die normen die de lat het hoogst leggen in vergelijking met de rest van Europa.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Mijn conclusie is duidelijk dat die controles opgedreven moeten worden. Dat is eigenlijk de conclusie van heel het verhaal, zowel voor wat Vlaanderen zelf betreft, als voor wat het FAVV betreft, omdat deze beelden inderdaad verschrikkelijk zijn. Ik merk dat hier over meerderheid en oppositie heen duidelijk gezegd wordt dat zulke dingen niet kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik dank u, minister, voor uw aanvullend antwoord. Ik hoop dat we in het debat met Europa een vliegwiel kunnen starten waarbij we het debat kunnen voeren – en ik hoop dat het ook in uw overleg aangehaald wordt – over het verder verbeteren van de dierenwelzijnsomstandigheden, dus ook over de ruimte die een individueel dier heeft in dat parksysteem. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat anderhalve A4 echt veel te weinig is. Wat mij betreft is dat een understatement.

Er mag echt eens een serieuze versnelling komen in het debat over die houderijen. Dan heb ik het over die grote houderijen, waar vaak tienduizenden en soms meer dan honderdduizend dieren samenhokken. Dan hebben we het over pluimvee, over het gebrek aan normen als het gaat over kalkoenen. De publieke opinie vraagt dat ook.

Dit soort praktijken zijn een combinatie van een cultuur, maar ook van houderijsystemen die, door het aantal dieren, en ook de snelheid waarop ze verwerkt moeten

worden, ook veel druk zetten op personeelsleden. Het is een vaststelling en absoluut geen vergoelijking, integendeel. Maar om de cultuur te verbeteren, moet je ook een stuk de omstandigheden aanpakken. Dat is mijn overtuiging. Ik hoop dus dat die twee hand in hand kunnen blijven gaan, en dat we ook op dat vlak verdere vooruitgang kunnen boeken.

Mijn pleidooi, minister, is om daar het voortouw in te nemen, of om daar toch mee een versnelling in mogelijk te maken, wat die houderijen betreft. Ten slotte pleit ik uiteraard voor het regelmatig onverwacht controleren van die instellingen. Zeker met zo'n aantallen is dat, denk ik, essentieel voor de toekomst.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het transport van dieren in de landbouwsector
– 970 (2023-2024)**

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, ik heb een nieuwe vraag over de sterfte van landbouwdieren tijdens het transport naar het slachthuis. Ik baseer mij op een vraag die een federale collega heeft gesteld in het Federaal Parlement aan de minister bevoegd voor het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

De sterfte van de landbouwdieren tijdens het transport naar het slachthuis is inderdaad een bekend probleem. Eigenlijk treedt er daarin weinig verbetering op. Vooral bij het transport van pluimvee sterft een enorm groot deel van de kippen die worden vervoerd. Het gaat elk jaar ongeveer over zo'n 800.000 – ongelooflijk! – van de in totaal 300 miljoen die vervoerd worden. Dat aantal bleef de voorbije jaren stabiel. Er is dus eigenlijk geen verbetering, hoewel dat soms of vaak wordt gezegd, afhankelijk van waar de opmerking komt – vooral uit de sector, natuurlijk.

800.000 is een enorm aantal dieren dat zinloos sterft. Het vervoer van pluimvee gebeurt in Vlaanderen in vrachtwagens waar de kippen in opeengestapelde kratten zitten, afgeschermd door zeilen. De oorzaak voor de sterfte kan vaak worden gevonden bij de vangmethode van de kippen en bij oververhitting of uitdroging. Opvallend is dat de cijfers ook veel slechter zijn dan in onze buurlanden. In Nederland bijvoorbeeld worden er elk jaar ongeveer 600 miljoen kippen geslacht, en daarvan stierven er de voorbije jaren 575.000. Dat is duidelijk minder. Het is ook een specifiek Vlaams probleem, omdat de meeste kippen bij ons worden gekweekt en geslacht.

Minister, wat is de stand van zaken van het onderzoek naar alternatieve vangmethodes voor pluimvee?

Bent u voorstander van strengere protocollen voor dierenvervoer bij extreme temperaturen?

Het is al een paar keer gezegd en u hebt dat zelf aangehaald in uw antwoorden. Zult u deze problematiek op de tafel leggen tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie? De Europese Commissie heeft hierover trouwens zelf al een voorstel op tafel gelegd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is inderdaad een belangrijke problematiek, die we ook hebben vastgepakt. Ik zal starten met uw tweede vraag. We zijn absoluut voorstander van een betere en strengere regelgeving rond het dierenvervoer. We proberen dat aan te pakken. Voor eigen deur vegen, doen we al een tijdje. We zetten nu nog een stap verder met de Codex Dierenwelzijn. Daarbij geven we een delegatie en verlenen we voor het eerst een rechtsbasis voor de Vlaamse Regering om zelf de voorwaarden vast te stellen voor de temperatuur waarbij het vervoer van dieren kan en mag plaatsvinden. Zo kunnen we veel gericht optreden, en niet alleen bij hitte, maar ook bij koude. Dat is één zaak.

Je moet ook erkennen dat in Vlaanderen de afstanden voor dierentransporten beperkt zijn. Het risico is er iets kleiner. Het risico is het grootst bij de grensoverschrijdende transporten. Daar situeert zich het grootste gevaar. Dat is een van de thema's die we op verschillende Europese tafels hebben gelegd. Ik doe dat niet alleen, maar samen met de collega's van de Vughtgroep. U kent ze: Duitsland, Nederland en Denemarken, en ook Oostenrijk is toegetreden. We proberen daarbij samen te werken en hebben een 'position paper' neergelegd bij de Europese Commissie.

We spelen samen een voortrekkersrol. Enkele jaren geleden ben ik zelf met de sector een hitte- en koudeprotocol overeengekomen voor vervoer van dieren naar het slachthuis. De Europese Commissie heeft nu in haar ontwerp van verordening voor het welzijn van dieren tijdens transport ook een hitteprotocol opgenomen. Daarvoor heeft men opnieuw naar Vlaanderen gekeken.

Het Europese voorzitterschap biedt ons nu de kans om dit ter harte te nemen. Ik ben met mijn collega's, de ministers van Dierenwelzijn van de andere gewesten, overeengekomen om dit voorstel effectief op tafel te leggen en dit voorstel van verordening te behandelen. Zodra de besprekingen van de verordening over de handel van honden en katten onder ons voorzitterschap zijn afgerond, is dat het volgende topic dat we op de agenda zetten.

Het onderzoeksproject naar de verschillende methodes om kippen te vangen voor transport naar het slachthuis is intussen afgerond en de voorlopige resultaten werden voorgesteld. Ik zeg 'voorlopige resultaten' omdat men aangeeft dat er nog verder onderzoek nodig is. Ik geef u de voorlopige vaststellingen al mee. Rechttop vangen zorgt voor een aantal verbeteringen in het dierenwelzijn ten opzichte van het conventionele vangen. Bij rechttop vangen worden de kippen rechttop gehouden en zo naar de kratten gedragen. Bij conventioneel vangen worden de kippen bij de poten vastgehouden en zo, met verschillende kippen in één hand, naar de kratten gedragen. Het conventionele vangen is het vaakst te zien op televisiebeelden, daarbij hangen de kippen dus ondersteboven. Rechttop vangen zorgt voor een aantal verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn. Er worden minder blauwe plekken vastgesteld op de vleugels bij rechttop vangen en de fixatieduur is ook korter. Het totale vangproces duurt wel langer bij eenzelfde aantal vangers. In het slachthuis werden bij de vleeskuikens de minste verwondingen gezien bij het machinaal vangen, de meeste bij het conventioneel vangen. Ook het machinaal vangen zou dus een stap vooruit zijn.

Het kostenplaatje is ook meegenomen in deze studie: doordat het vangproces langer duurt, is de berekende kostprijs voor het rechttop laden van leghennen 1,8 keer hoger dan bij het conventioneel laden. Bij vleeskuikens is dit 1,5 keer zo duur. Die hogere kostprijs is voornamelijk te wijten aan de hogere personeelskost. Aangezien rechttop vangen langer duurt, zijn er meer manuren nodig.

Een expert ergonomie beschouwde beide methodes als te belastend voor het lichaam, al ervaren de vangers zelf vooral het rechttop vangen als vermoeiender en meer belastend. Ze gaven ook aan dat hun arbeidsveiligheid daalt bij het rechttop vangen. Het rechttop of machinaal vangen – wat enkel gebeurt bij vleeskuikens,

want die zitten in grote stallen –kan als alternatief worden toegepast, waarbij het rechtop vangen een criterium voor een welzijnslabel zou kunnen zijn. De onderzoekers concludeerden dat het rechtop vangen nog op grotere schaal en voor een langere periode getest dient te worden om te zien wat de effectieve gevolgen zijn voor de wachttijden van de vrachtwagen, de planning van vangen, laden en slachten, de kosten en het personeel.

Ook al zit er dus nog verder onderzoek in de pijplijn, de eerste resultaten kunnen wel al benut worden. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn heeft eind vorig jaar een werkgroep samengesteld die zich buigt over de preslachtfase voor kippen. Deze werkgroep gaat dus het hele proces na vanaf het plannen van het transport tot en met het uitladen uit de containers in het slachthuis. De resultaten van het onderzoek naar de verschillende vangmethodes wordt daar zeker in meegenomen. Ik hoop dat deze oefening uiteindelijk aanleiding zal geven tot verbetering op het vlak van dierenwelzijn.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister. U bevestigt dus eigenlijk uw vorig antwoord, dat u daar inderdaad werk van zult maken in het kader van het EU-voorzitterschap. Dat lijkt me daarvoor een goede gelegenheid, omdat u terecht aanhaalt dat het vaak gaat over grensoverschrijdende transporten. We komen dan opnieuw terecht bij het thema Landbouw. Het is niet de bedoeling dat we hier dat debat voeren, maar ik denk dat het vrij belangrijk is dat u niet alleen met uw collega's binnen de Europese Unie spreekt die bevoegd zijn voor het dierenwelzijn, maar ook met uw collega's bevoegd voor de landbouw. Ik verwijs daarbij naar het debat van de voorbije weken. U zegt dat de kostprijs 1,8 keer en 1,5 keer hoger ligt. Dan rijst natuurlijk opnieuw de vraag wie dat zal betalen. Ik was daarover heel duidelijk in andere commissies. Dierenwelzijn is heel belangrijk. Als er regels opgelegd worden op het vlak van dierenwelzijn, dan gebeurt dat het best wettelijk, zodat iedereen zich daaraan moet houden. Dat geldt natuurlijk ook voor de landbouwsector.

Ik voel het al aankomen dat landbouwers zullen stellen bereid te zijn om strengere regels te aanvaarden, op voorwaarde dat de overheid of Europa daarvoor betaalt of daarin tussenkomt. In die zin denk ik dat het belangrijk is, in het licht van de aanhoudende boerenprotesten, om ook in de sector dierenwelzijn een heel duidelijke lijn te trekken. Het kan niet zo zijn dat, als we strengere regels opleggen inzake dierenwelzijn, de kostprijs daarvan volledig ten laste komt van de overheid. Die moet uiteraard gedeeltelijk ook ten laste zijn van de sector zelf en eventueel van de consument. Daar ben ik het mee eens. Dat wil natuurlijk wel zeggen dat we, als we dit soort debat aangaan, rekening zullen moeten houden met die factoren, gezien de actualiteit van de laatste weken en zelfs nog van vandaag.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister. De cijfers die de collega via het federale parlement ontvangen heeft, heb ik proberen schriftelijk op te vragen via uw diensten. Het antwoord daarop was toen dat die cijfers niet beschikbaar zijn. Ik ben blij dat we hier nu wel een beeld van gekregen hebben. 'Blij' is natuurlijk een vreemd woord in dezen, maar meten is weten. We weten uit eerdere berekeningen, die ik zelf gedaan heb en die me bloed, zweet en tranen gekost hebben, dat de uitval bij dieren, nog voor ze vervoerd worden, al immens groot is. Het gaat om 2,7 miljoen pluimveedieren, 550.000 varkens, 110.000 runderen en 35.000 schapen. Dat zijn cijfers van Rendac en berekeningen die het totaalplaatje van dit systeem op het vlak van dierenwelzijn wel heel erg duidelijk maken.

We hebben dit ook aan de orde gesteld in de commissie Landbouw. Als je dit puur bekijkt vanuit het oogpunt van dierenleed, dan is dit echt wel een heel ernstig

issue. Daarbij komt dan ook nog eens het transport, dat ook nog eens zo'n zware impact heeft.

Europa heeft een voorstel klaar inzake de verre transporten. Daar zitten goede elementen in, maar daar zitten ook elementen in die nog beter kunnen. In het debat over het transport naar de slachthuizen bij ons, geven verschillende boeren zelf aan dat het feit dat er minder slachthuizen zijn maar met een grotere capaciteit, voor hen ook een issue is. Zij zouden liever kleinere slachtfaciliteiten hebben dichterbij huis, naast mobiele slachtfaciliteiten zoals die in Wallonië ontwikkeld werden. Ik weet dat er op dat vlak projecten op stapel staan. We moeten toch ook vanuit het aspect dierenwelzijn bekijken hoe we op dat vlak een versnelling hoger kunnen schakelen.

We kennen het probleem al heel lang. Ik wil me dus heel graag aansluiten bij de vaststellingen van collega Vandenhove: voor ons in deze commissie en voor u als minister van Dierenwelzijn is er hier een taak weggelegd om hier expliciet een standpunt in te nemen met het oog op dierenwelzijn en te komen tot een aanscherping van de regels. Die aanscherping moet er komen voor de verre veetransporten, waarvoor Europa nu enkele voorstellen klaarliggen heeft. Er is ook een aanscherping nodig bij ons, te velde, in Vlaanderen. Een uitholling mag daarbij zeker niet de bedoeling zijn. Ik sluit me dus graag aan bij die laatste opmerkingen en de vraag van collega Vandenhove.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, u verwees zelf al naar de position paper die u met de Vuchtgroep hebt opgesteld. Daarin werd ook de temperatuurvork meegenomen: de temperaturen waartussen men dieren kan vervoeren. Op Europees niveau werd bepaald dat transporten niet meer mogen plaatsvinden bij een temperatuur van 30 graden. In Vlaanderen ligt de maximumtemperatuur nog op 35 graden. De vraag is dus of u bereid bent om ook hier die maximumgrens op 30 graden te leggen.

Er werd tevens voorgesteld om bij hitte de bezettingsgraad met 10 procent te laten dalen. Is dat in Vlaanderen ook al van kracht? Als dat zo is, hoe wordt dat dan gecontroleerd?

U bent al enkele jaren in overleg met de transportsector om bij hoge temperaturen geen transporten te laten plaatsvinden tussen 14 uur en 19 uur. Wat is de huidige stand van zaken in dat overleg?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ook ik ben verheugd dat er, op het moment dat er vragen zijn over de manier waarop we bepaalde zaken kunnen bijsturen en verbeteren, de nodige onderzoeken plaatsvinden en overleg gepleegd wordt. U gaf ook aan dat bepaalde elementen nog verder onderzocht en besproken zullen worden. Ik kan dat alleen maar aanmoedigen, omdat ik ervan overtuigd ben dat dergelijke keuzes niet alleen gemaakt moeten worden op basis van sentimenten maar vooral op basis van gegevens. Met andere woorden: er moet zekerheid zijn over het resultaat ervan.

Ik ben dan ook blij dat collega Vandenhove heel duidelijk aangeeft dat bij onderzoek over één aspect natuurlijk het totaalverhaal bekeken moet worden. Ik ben overtuigd, de sector en de praktijken op het terrein kennende, dat, bijvoorbeeld bij warme weersomstandigheden, om uitval te vermijden, men extra inspanningen doet om goede resultaten te bereiken, zowel op het vlak van dierenwelzijn als op het vlak van de vergoeding voor de eigenaar van de dieren.

De prijs van voedselproductie in de landbouw is natuurlijk wel een belangrijk issue. We kunnen dan wel zeggen dat de normen opgetrokken moeten worden en dat het niet de overheid mag zijn die hiervoor betaalt, collega Vandenhove. Ik denk evenwel niet dat het geld bij de sector zelf zit, tenzij we uit het prijzenobservatorium opmaken dat er onheuse zaken gebeuren. Ik heb de mensen van Wageningen daarover ook heel duidelijke uitspraken horen doen: dan zal dat ook verrekend worden in de prijs voor de consument.

Dat is dus inderdaad een debat dat ook breder gevoerd moet worden. Minister, ik wil u vragen of u dat ook daadwerkelijk ondersteunt en dus ook dat debat in die breedte zult voeren. Of hoe denkt u het gesprek daar verder aan te gaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat data betreft: daarvoor zijn we afhankelijk van het FAVV. We moeten die dus zelf opvragen. Het is niet zo dat we die data niet willen meegeven, we zijn daar zelf afhankelijk van externe bronnen.

Ten tweede is er de discussie of de kostprijs dan ten laste is van de overheid. Ik probeer inzake dierenwelzijn zo veel mogelijk stappen vooruit te zetten. Soms is er wel enige financiële tussenkomst van overheidswege noodzakelijk om het gewoon geregeld te krijgen, om iedereen mee te krijgen. Soms is dat zo. Wij gaan daar niet altijd per definitie van uit. Dat is trouwens ook zo wanneer wij nu overgaan in het kader van de Codex Dierenwelzijn naar een afscheid van de kippenkooien: dan zit dat financiële er in deze fase niet in. Maar anderzijds, bij de uitfasering van de pelsdierenkweek hebben we dat wel gedaan. Ik denk dat dat anders ook niet mogelijk was. Maar zo hebben we er wel voor gezorgd dat uiteindelijk 200.000 pelsdieren op jaarbasis niet langer geslacht zouden worden in Vlaanderen, enkel en alleen voor hun pels. Dat is altijd een afweging die we moeten maken, maar ik sluit dat nooit per definitie uit.

Wat betreft de discussie rond de verordening: er is een bestaande verordening, en vanzelfsprekend schikken wij ons altijd, heel graag zelfs, naar die verordening wanneer de lat elders wordt gelegd. Er is wel nog discussie over bijvoorbeeld de 30 graden. Vanzelfsprekend, als dit geldt voor Europa, kunt u zich inbeelden dat dat misschien bij ons iets evidentier te realiseren is dan elders in Europa, omdat dat voor sommige Zuid-Europese landen wel heel ingrijpend is. Dat begrijp ik, maar voor ons kan dat zeker een norm zijn. Of dat het Europees zal halen, is misschien nog even koffiedik kijken. Ik denk zelfs dat er nog een lagere lat wordt gelegd, dat er ook sprake is van 25 graden bijvoorbeeld. Je kunt je dus inbeelden dat er nog wel wat water onder de brug zal moeten vloeien.

Tot slot wil ik dit nog even meegeven in de discussie. Vergeet ook niet – dat is ook een gevoelig onderwerp, maar dat gaat veel ruimer en is nog veel fundamenteeler – dat er ook ontegensprekelijk een impact is van de rassen die worden gebruikt, dat traag groeiende rassen ook wel iets weerbaarder zijn. Dat speelt ook een rol, en dat moeten we misschien ook eens wetenschappelijk gaan aantonen. Het geeft wat inspiratie voor een volgend onderzoek. Traag groeiende rassen hebben ook een impact op kwaliteit, maar evengoed ook op het sterftecijfer, denk ik. Ik wil de sterftecijfers niet relativiseren, maar wel contextualiseren. Als je de grote getallen gebruikt, spreekt dat tot de verbeelding. Maar je moet weten: als het gaat over de sterfte van een 750.000 bij kippen bij aankomst, dat dat in verhouding staat. Men schrikt daarvan als ik dat cijfer gebruik, maar er worden jaarlijks in Vlaanderen bijna 300 miljoen kippen geslacht. Dan spreek je dus niet over die 270.000, dat is dan een beperkter cijfer dat wordt aangeleverd door het FAVV, dat is dan 0,27 procent. We moeten dat maximaal trachten te vermijden, dat is absoluut zo. Het is 280 miljoen, om precies te zijn, wat Vlaanderen betreft. Dat geeft ook enige context.

Daarenboven is er ook de methodologie. We hebben recent de cijfers gekregen voor 2022. Die blijken gevoelig gedaald. Ik ga daar niet triomfalistisch over doen en zeggen dat onze maatregelen vruchten afwerpen, maar ik denk dat er in de methodologie, de manier waarop men registreert, toch ook een zekere bias zou kunnen zijn. Daar moet ik een beetje een slag om de arm houden want daar blijkt uit de laatste cijfers dat het sterfpercentage tussen 0,11 en 0,14 procent ligt, terwijl we in 2021 op 0,27 procent zaten. Er is wel een gestage daling in vergelijking met de afgelopen jaren, dat is onmiskenbaar. Maar dat we nu op één jaar tijd gezakt zouden zijn naar meer dan een halvering, ik zou het met u willen hopen, maar daar ben ik toch enigszins sceptisch over.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik zal nog heel kort repliceren. Eén: ik denk dat we het allemaal eens kunnen zijn dat dierenwelzijn ook hier in deze sector heel belangrijk is. Deze sector is een belangrijke sector. Twee: zeker met de debatten van de laatste weken in het landbouwdossier, moeten we altijd kijken naar de kostprijs. Voor mij blijft het uitgangspunt dat als wetten, regels en decreten goedgekeurd worden, dat altijd een impact heeft op bepaalde bevolkingsgroepen en/of sectoren. Dat mag niet beletten dat we eventueel naar een rechtvaardige verdeling van die hogere kostprijs moeten gaan. Maar dat kan geen argument zijn om niets te doen of minder te doen voor het dierenwelzijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.